

Lus

Hvad er Lus?

Lus (*Pediculus capitis*) er blodsugende parasitter. De lever i hovedhår nær hovedbunden, hvor de suger blod.

Voksne hovedlus er 2-3 mm lange. Helt nyklækkede lus kan være mindre end 1 mm. Farven kan variere fra nærmest gennemsigtig gråhvid til meget mørk. Denne variation skyldes, at lusene kan tage farve efter håret, og at lusene kan forekomme mere mørke lige efter, at de har suget blod.

Luseæg er ca. 0,8 mm lange og sidder på en "stilk", der er kittet fast til hårene helt nede ved hovedbunden.

Hvorfor får mit barn lus?

Det er oftest børn i alderen 3-10 år, der får lus. Det kan skyldes, at yngre børn er sammen på en måde, der gør, at de tit kommer i tæt kontakt med hinanden. Derved kan lusene smitte. Men alle kan få lus. Børn med langt hår får oftere lus end korthårede, og det har ingen betydning, om håret er rent eller snavset.

Symptomer

Hovedlus giver ofte ingen symptomer, men de kan give kløe i hovedbunden. Kløe og irritation af hovedbunden skyldes et stof, som lusene spytter ned i såret, så blodet ikke størkner.

Hvordan forløber sygdommen?

Lus giver en generende kløe i hårbunden, men det er harmløst, dog kan der gå betændelse eller eksem i et bid, hvis du kradser dig.

Hvem får sygdommen?

Alle kan blive smittet, men hovedlus optræder især hos børn på 3-10 år i daginstitution eller skole. Det har ingen betydning for lusene, om håret er rent eller snavset, da det blod, de lever af, altid vil være til stede, uanset hvornår håret sidst er blevet vasket.

Hvordan smitter lus?

Lus forlader ikke frivilligt et hoved, medmindre den har mulighed for at kravle over til et andet. Lus kan ikke flyve eller hoppe. Så tæt kontakt mellem hoveder anses for at være den eneste smittevej af betydning.

Hovedlus kan leve i op til 48 timer, hvis de kommer væk fra hovedbunden. Lus, der falder ud af håret, vil dog hurtigt blive svækket på grund af udtørring og mangel på føde. Derfor er det meget usandsynligt, at en lus fra omgivelserne skulle kunne finde tilbage til et hoved og være i stand til at etablere sig og begynde at lægge æg. Dertil kommer, at lus, der falder ud af håret, ofte vil være gamle, syge eller skadede lus.

I mere sjældne tilfælde smitter lus ved, at flere bruger den samme kam og børste eller de samme huer. Luseæg smitter ikke.

Hvad er årsagen til lus?

Pediculus capitis (hovedlus).

Undersøgelser ved lus

Lægen eller du selv kan stille diagnosen ved at finde levende lus eller luseæg. Hovedlus holder især til i håret i de varme og fugtige områder omkring nakkeregionen og bag ørerne. Der kan gå flere uger, fra du har fået lus, til det begynder at klø. I den periode kan du nå at smitte mange andre, og kløen er derfor en dårlig målestok for, om du har lus eller ej. Det er lettest og sikrest at lede efter lus med en tættekam i nyvasket vådt hår med hårbalsam. Kan købes på apoteket

Specielle forhold hos børn

Børn i alderen 3-10 år, der har fået lus, bør først komme i institution eller skole, når de er i gang med behandlingen.

Behandling af lus

Hvad kan du selv gøre?

Lus kan bekæmpes kemisk med forskellige typer lusemidler eller mekanisk med tættekamme (kæmning). Uanset hvilken metode du vælger at benytte, vil du være nødt til at undersøge, om metoden har virket, dvs. om alle lus er væk. Dette tjek er kun sikkert, når du går håret igennem med en tættekam.

Kæmning er en effektiv, billig og uskadelig metode til at fjerne lus med, der kan anbefales til behandling mod hovedlus. For at metoden skal være effektiv nok, kræver det, at du er meget omhyggelig, og at kæmningen gentages hver anden dag i en periode på 14 dage.

Medicinsk behandling?

Der findes ét *kemisk middel* mod lus, permethrin. Det er en hurtigtvirkende kontaktgift, som virker på hovedlus og deres æg.

Det kemiske middel er en medicinsk shampoo, som skal bruges sammen med kæmning af håret.

Midlet virker ved, at de voksne lus og nymferne dræbes, men enkelte æg kan overleve behandlingen. For at slå de lus ihjel, der kan komme fra æg, der klækker i dagene efter behandlingen, skal behandlingen derfor gentages otte dage efter den første behandling.

Lus kan blive modstandsdygtige (resistente) over for lusemidlerne - derfor er det specielt vigtigt, at du er meget omhyggelig med den daglige kæmning. Hele familien skal undersøges ved kæmning, når et enkelt familiemedlem har fået konstateret lus. Kun de, der har lus, skal behandles med kemikalier.

En vellykket behandling skal altid følges op af regelmæssige eftersyn af hovedbunden, da du kan være blevet smittet igen. Dukker der pludselig store lus op, kan det være tegn på, at du er blevet smittet igen.

Med hår kortere end 0,5 cm er man sikker på at undgå lus.